

Kuopion kaupunki

Hyvinvoinnin edistäminen

Perusturva- ja terveyslautakunta

15.10.2024

Kuopion kaupungin Perusturva- ja terveyslautakunnan lausunto Pohjois-Savon Hyvinvointialueen palvelujärjestelmän uudistuksesta / Perhe- ja vammaispalvelut

Kuopion kaupungin Perusturva- ja terveyslautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Hyvinvointialueen tulee laatia Perhe- ja vammaispalvelujen uudistuksesta suunnitelma, joka osaltaan tukee hyvinvointialueen taloudellista tasapainottamista. Palvelujärjestelmän uudistuksessa on otettava huomioon käyttäjien palvelutarpeet sekä palvelujen saatavuus myös hyvinvointialueen reuna-alueilla. Palvelujen uudistamisessa tulee ottaa huomioon oman palvelutoiminnan kehittämisen ja keventämisen lisäksi myös ostopalvelujen käyttäminen ja kehittäminen niin, että asiakkaiden tarpeet tulevat täysin huomioitua.

On myös huomattava, että uudistuksessa tulee selkeästi huomioida palveluissa erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat palvelut, jotka on turvattava ja järjestettävä määrärahatilanteesta riippumatta.

Mikäli palveluja vähennetään, tulee huolehtia siitä, että palveluverkosto on rakennettu toimivaksi. Muutoksessa on olennaista se, että tuotannon edellyttämät resurssit ovat riittävät, jotta käyttäjien palvelut toimivat jouhevasti eikä käyttäjille aiheudu kohtuutonta viivästystä palveluiden piiriin pääsyssä.

Perhepalvelut

Perhepalveluiden kehittämisessä on huomioitava palvelujen integroiminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kuntien kanssa. Merkittäviä perheiden lasten palveluita ovat mm. neuvola- ja kouluterveydenhuollon sekä opiskelijaterveydenhuollon palvelut, joiden järjestäminen yhteisissä tiloissa esimerkiksi opetustoimen kanssa tulee ottaa huomioon.

Uudistuksessa tulee turvata riittävät resurssit lasten ja nuorten avokuntoutuspalveluille sekä lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluille. Toimintaa tulee kehittää yhteistyössä kuntien kanssa ennaltaehkäisevään toimintaan.

Tiedonkulkua psykososiaalisen opiskelijahuollon palveluissa tulee kehittää yhteistyökäytäntöjen yhdenmukaistamisella, puhelinpalvelun uudistuksella ja keskittämisellä. Yhteisen asiakastietojärjestelmän rakentaminen toimijoiden välillä on tavoiteltava tila. Tiedonsaantioikeuksien osalta tulee varmistaa lainsäädännön vaikutukset viranomaistoimijoiden kesken.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden muutoksessa menetelmien yhtenäistäminen ja palveluverkon tiivistäminen ovat positiivista. Myös digitaalisten palvelujen kehittäminen nähdään positiivisena, mutta tämä edellyttää myös resurssia käyttäjien ohjaamiseen ja perehdyttämiseen sekä käyttäjien osallistamista järjestelmien kehittämiseen.

Maltillisella perhekeskusmallilla pystytään tuottamaan hyvinvointialueen asukkaille riittävät alueelliset palvelut ja vähentämään alueiden välistä liikkuvuutta.

Lastensuojelu

Lautakunta toteaa, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen suuri palveluntarve lastensuojelussa koko maata koskevassa raportissa on huolestuttava. Toiminnassa tulisi kiinnittää erityistä huomiota palvelutarpeen taustalla oleviin tekijöihin, joita saattavat olla mm. vanhemman/vanhempien mahdolliset mielenterveys-, päihde- tai muut vastaavat ongelmat. Toiminnan tulee olla moniammatillista ja yhteistyön kuntatoukimijoiden kanssa sujuvaa. Ennaltaehkäisevät tukitoimet, varhainen puuttuminen ja yhteistyö esimerkiksi kuntien nuorisotyön kanssa on tärkeää.

Lastensuojelun palvelut 2030 suunnitelma

Palvelurakenteen uudistamisessa Sosiaalityö ja -ohjaus palveluiden osalta olisi hyvä vaihtoehto maltillisen ja tiiviin vaihtoehdon välimuoto, jossa huomioidaan liikkuvuuden edistäminen ja toiminnan tiivistäminen. On kuitenkin tärkeää huomioida, että etävastaanotto ei saa korvata säännöllisiä tapaamisia.

Ympäri vuorokautisten palveluiden palveluverkon muodostamisessa tiivis vaihtoehto vaikuttaa hyvältä vaihtoehdolta, jossa varsinkin perhehoidon omatuotannon vahvistaminen nähdään hyvänä tavoitteena.

Laitospalveluiden osalta maltillisen ja tiiviin vaihtoehdon yhdistämisellä on mahdollista saada toiminnan tehostamista oman tuotannon lisäämisellä ostopalvelujen sijaan.

Vammaispalvelujen muutokset

Vammaisten asumispalvelut

Yhteisöllisen asumisen ja toimintakyvyn turvaaminen on toiminnan järjestämisessä ensiarvoisen tärkeää sekä riittävän henkilöstömäärän turvaaminen, jotta kevyemmin tuettu asuminen jatkuu mahdollisimman pitkään.

Uudistuksessa on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota tarpeen arvioinnin kehittämiseen ja turvattava myös ympärivuorokautisen hoivan ja huolenpidon tarve tilanteissa, joissa toimintakyvyssä tapahtuu heikentymistä.

Yhteistyön kehittäminen kolmannen sektorin kanssa on merkittävä ja kolmannen sektorin osaamisen ja tietotaidon hyödyntäminen päivä- ja kuntouttavan toiminnan järjestämisessä on järkevää.

Palveluverkon osalta lautakunta katsoo, että mahdollisimman laaja kokonaisuus pystyy turvaamaan sekä päivätoiminnan, palvelukeskusten sekä asumispalveluiden ja pitkäaikaisen laitoshoidon/-hoivan tuottamat palvelut hyvinvointialueen kohderyhmälle.

Yhteistoiminta

Kuten aiemmin lautakunnan antamassa lausunnossa (Perusturva- ja terveyslautakunnan kokous 23.4.2024, §13) on todettu, lautakunta suosittaa, että perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen yhteydessä tutkittaisiin yhteistoimintaa muiden hyvinvointialueiden kanssa reuna-alueiden palvelujen järjestämiseksi. Uudistuksessa on olemassa ilmeinen uhka, että suunniteltujen palvelukeskuskokonaisuuksien palvelut tukkeutuvat, mikäli palveluverkostoa karsitaan.

Kuopiossa 15.10.2024

Kuopion kaupungin Perusturva- ja terveyslautakunta

Jakelu Kaupunginhallitus